

LAISVĖ—LIBERTYVienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse ValstijoseDalis Queens apskrityje (N. Y.) \$11.00
Kanadoje 11.00
Kitur užsienyje 15.00
Metam prenumerata:
Jungtinėse Valstijose 10.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai**LAISVĖ**
THE LITHUANIAN DAILY**LAISVĖ—LIBERTY**The Only Lithuanian daily in
Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone Virginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

No. 243

Richmond Hill 19, N. Y., šeštadien., gruodžio (Dec.) 14, 1957

METAI 47-ti

KRISLAIGal ir galima.
Slepame viską.
Tali užsimuši.
Nebegali būti
žmonėmis.
Smežiškų liežuvis.

Rašo A. Bimba

Kongresmanas Pattersonas sako: Aš girdėjau, kad Sovietai planuoja ir daro Sputniką su televizijos aparatu!

Sputnikas lekos, girdi, ant Amerikos, o Chrusčiovas su Bulganinu sėdės Maskvoje ir ant televizijos priimtuvo viską matys, ką mes čia darome, planuojame ir galvojame!

Skamba fantastiškai. Bet, teoretiškai ir mokslškai, visiškai galimas dalykas! Jei dar ne šiandien, tai rytoj tas bus galima.

Slepėme tai, kaip mūsų "Vangardas" buvo padarytas. Dabar slepiame tai, kodėl jis sudužo nepakilęs į erdvę.

Viską slepiame, o svietas iš mūsų juokiasi! Tarytum Washingtono sėdėtų žmonės pasamdyti Amerikai žeminti.

Man gaila mūsų prezidento, jis daro klaidą, skrisdamas į Paryžių. Su tokia sveikata žmogus turėtų sėdėti Baltajame Name ir džiaugtis, kad dar gali nors šiaip taip prezidento pareigas atlikti.

Tokia kelionė tokioje svetkatos padėtyje gali žmogų pribauginti.

O koks ten striokas? Man jo nesimato.

Tai, ką prezidentas ten per dešimt minučių NATO konferencijoje pasakys, galėtų per gromatą pasakyti. Be to, jo nuomonę galėtų sekretorius Dulles išdėstyti.

Ar tai reikiška, kad prezidentas sekretoriaus protu nebeapsitiki?

Man norisi nuosirdžiai pasveikinti kanadietį J. Radzevičių, vieną iš buvusios kanadietiečių lietuvių delegacijos narių. Skaičiau jo laišką "Nepriklausomos Lietuvos" redaktoriumi. Laiškas rimtas, faktiškas, laisvas nuo kabinėjimosi. J. Radzevičius dar kartą pakartoja ir išdėsto, ką jis matė savo akimis ir girdėjo savo ausimis Lietuvoje.

Kaip tik tas, matyt, baisiai įerzino tos gazetios redaktorių J. Kardelį.

Kardelis barasi, plūstasi, koliojasi. Pats susierindamas meluodamas, bando J. Radzevičių padaryti melagiumi.

Radzevičius Lietuvoje lankėsi naujuose fabrikuose. Kardelis, seniai pabėgęs iš Lietuvos, visiškai savo akimis nematęs pokarinės Lietuvos, sėdėdamas Kanadoje, tvirtina, kad Radzevičius nieko panašaus nematė ir negalėjo matyti.

Girdi, "Lietuva medžiagai nuskurdinta, išnaudojama ir sugriauta". Ir fabrikai, kuos Radzevičius matė, girdi, "yra iš nepriklausomybės laikų."

Kaip gi su tais fabrikuais? Aš juos mačiau, todėl galiu šį tą apie juos pasakyti. Visi jie buvo sunaikinti, sudaužyti, su žeme sulyginti.

Kas juos taip sunaikino? Ogi bėgdami iš Lietuvos hitlerai.

4-tame puslapyje

Indonezijoje didelis liaudies sujudimas

Jakarta, Indonezija. — Liaudis apimta didelio ūpo, kad Indonezijos vyriausybė perėmė hollandiečių nuosavybę į savo rankas. Nuo seniai liaudis troško atsikratyti Europos "civilizatorių" jungo. Prezidentas Sukarno tikėjosi, kad Jungtinių Tautų organizacija padės indonezams jų teisingame reikalavime atgauti Vakarinę Naujosios Gvinejos dalį, bet juos apvylė. Todėl Indonezija pati

ima savo namus apvalyti ir turi pasiryžimo atgauti savo teritorijas.

Darbininkai, žemės ūki, plantacijų darbo žmonės laiko susirinkimus ir reikalauja prašalinti užsieniečius.

Hollandiečiai, kurių čia buvo iki 46,000, jau tūkstančiais išvažiuoja iš Indonezijos. Net dalis amerikiečių jau kraustosi iš šios šalies.

Sovietų laiškas dėl taikos į Jungt. Tautas

Jungtinės Tautos. — Sovietų Sąjungos premjeras N. Bulganinas prisiuntė laišką Jungtinėms Tautoms, kviesdamas visas tautas kovoti už taiką. Jis savo laiške išdėsto, kokis baisus būtų pasaulio sunaikinimas, jeigu kiltų atominis karas. Jis pabrėžia tą faktą, kiek Tarybų Sąjunga darė pastangų sumažinti apsiginklavimo ir karo pavojaus, bet šalys, organizuotos į NATO, to nepadarė. Bulganinas nurodo, kad socialistinis ir kapitalistinis pasauliai gali taikoje sugyventi.

Bulganinas nurodo, kad kadangi yra NATO agresyviai planai, tai socialistinis pasaulis turėjo susiorganizuoti į Varšuvos Sąjungą apsigynimo reikale. Kadangi ir NATO sako, kad yra tik apsigynimui prieš socialistinį pasaulį, tai Bulganinas siūlo, kad NATO ir Varšuvos Sąjungos nariai sudarytų vieną bendrą sąjungą, kurioje pasizadėtų vieni prieš kitus nekariauti. Jungtinių Tautų organizacijos susirinkime Sovietų delegatas Kuznecovas plačiau dėstė laiške siūlymų reikšmę.

Pradėjo jau kasti svarbų naują kanalą

New Orleans, La. Pradėta darbai prie naujo kanalo, kuris atsieis veik \$100,000,000. Jis sujungs Mississippi upę su Meksikos Užlaja. Jis bus prakastas į piet-rytus nuo New Orleans miesto. Saūžemio reikės prakasti 26 mylias iki užlajos vandens. Upe pliaukiantai laivai turi atlikti 120 mylių kelionę pima, negu pasiekia užlaja. Kanalas bus 36 pėdų gylio ir 500 pėdų pločio — tinkamas didiesiems laivams.

Rytai persergėja Vakarų Vokietija

Berlynas. — Demokratinės Vokiečių Respublikos premjeras Otto Grotewohl pasiuntė persergėjamą Vakarų Vokietijos federatyvei Respublikai, kad ji nepasiduotų karo pavojingiems planams. Grotewohl sako, kad NATO konferencija, kuri prasidės Paryžiuje, tai yra "karinio suokalblio konferencija". Jis sako, kad vokiečiai jau pakankamai kraujo pralėjo laike Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų, todėl, kad klausė neapdairių vadų.

Amman, Jordanas. — Busas su 45 keliauninkais nukrito 1,000 pėdų į pakalnę Nablus srityje.

Phila. teatrai bus atidari nedėliomis

Philadelphia, Pa. — Su gruodžio 29 diena bus atidaryti judamų paveikslų teatrai sekmadieniais. Tai pabaiga "blue" įstatymo, kuris veikė nuo 1794 metų. 1933 metais buvo leista sekmadieniais lošti bole, bet jūdžiai tik dabar gauna leidimą.

AFL-CIO konvencijoje

Atlantic City. — United Textile Workers unija su 40,000 narių nuimta nuo suspendavimo listo, nes jos vadai sutiko su reikalavimais. Laundry Workers unija, su 70,000 nariu, dar laukia savo likimo. Paul J. Dorfman, vadovas vieno didelio lokalo Chicagoje, tapo išbrauktas iš unijos už "blogą vadovystę".

Hong Kong. — Buvęs Kinijos ambasadorius Vietnamo Lo Juel-po paskirtas užsienio reikalų ministro pagalbininku.

Queens, N. Y. — Long Islando Knights of Columbus reikalauja Eisenhoweri, kad nutrauktų diplomatinius ryšius su Tarybų Sąjunga.

Tokio. — Japonijos sostinė jau turi 8,557,000 gyventojų.

NATO nariai svarstys Tar. Sąjungos siūlymą

Paryžius. — NATO nariai svarstys Tarybų Sąjungos pasiūlymą sulaikyti atominių ginklų praktika ir lėktuvų su atominėmis bombomis skrajojimą. Tarybų šalis kreipėsi į NATO, siūlydama, kad būtų sudaryta kaip ir neutralė zona iš abiejų pusių, kurioje nei viena, nei antra pusė nedarytų jokių ginkluotųjų jėgų praktiku su atominiais ginklais.

Tai aliejus į ugnį

Washingtonas. — Prezidentas, ruošiantis į NATO konferenciją, pareiškė, kad jam patinka tie, kurie nuolat kartuoja apie "Amerikai pavojų iš Sovietų pusės". Tai aliejus pylimas į ugnį. Nereikia sakyti, kad Eisenhoweris puikiai žino, kad to pavojaus nėra.

Vokiečiai stoja už taikos pasitarimus

Bonna. — Vakarų Vokietijoje pirmu kartu spauda taip plačiai atsiliepė į Bulganino siūlymus tartis taikos reikalais. Dienraš. "Die Welt", Hamburge, "Sued. Zeitung", Muniče, "Frankfurter Rundschau", Frankfurte, ir kiti rašo, kad laikas vakarams tartis, vietoje tik apsiginklavime lenktyniuoti.

IVAIRIOS ŽINIOS**SAUGŪS AUTOMOBILIAI**

Buffalo, N. Y. — Daug metų Cornell Aeronautical laboratorija dirbo, kaip pagaminti automobilius, kurie nelaimių laikų būtų nepavojingi. Dabar tyrinėtojai sako, kad jie jau pagaminą "saugų automobilį". Jo modeliai bus pasiūlyti automobilių gamintojams.

JAUNUOLIAI IR VEDYBOS

Jackson, Miss. — Valstija patvarkė, kad jaunoji pora pirm apsidėdimo turės pristatyti kraujo stovio liudymą. Taipgi jaunoji negalės būti jaunesnė, kaip 15 metų, o jaunas — 17 metų. Pirmiau vedavo si daug jaunesni.

NUTRAUKĖ DERYBAS

Geneva, Šveicarija. — Per ilgą laiką Jungt. Valstijų atstovas A. Johnson ir Kinijos atstovas vedė derybas. To sekmėje buvo išrišta eilė ginčijamų klausimų. Bet dabar Johnson vyks kaip ambasadorius į Ta'landą, tai derybos nutruko.

Prince Albert, Kanada. — Kas tai pavogė buvusį aplinkui paminklą 100 pėdų retėžį.

Kinija jau įves raidžių alfabetą

Pekinas. — Liaudiškos Kinijos vyriausybė ir mokslininkai išdirbo planą, kad įvesti lotynų raides, vietoje dabartinių charakterių ženklų. Dabar kinai turi iki 250,000 tokių ženklų, kas baisiai apsunkina mokslą. Kinų alfabetas sudėsis iš 29 ar 31 raidės. Nuo dabartinių ženklų prie ženklų, manoma, bus galima persiorganizuoti į 30 metų laiko.

Gazo ir kuro reikalai

Washingtonas. — Gazolino kaina vėl pabrango, mat, jo kasdien daug naudojama. Kol buvo oras neperšaltas, tai namus apšildančio aliejaus kaina nepakilo, vietomis biskį buvo pigesnė, kaip pereinamais metais. Bet dabar žiema priešakyje.

1957 m. Anglijos buvo gera užsienio prekyba

Londonas. — Šiomet Anglijos prekyba su užsienio valstybėmis yra daug geresnė, negu pereinamais metais. 1956 metų pabaigoje daug pakenkė karas prieš Egiptą. Dabar Anglija padidinus prekybą su Kinija, Europos šalimis, net į Šiaurinę Ameriką, ir tai ant 8 procentu daugiau išvežė prekių, kaip pereinamais metais.

Argentinoje neramu

Buenos Aires. — Pirmu kartu taip didelės darbininkų demonstracijos buvo prieš Aramburo valdžią. Luna Parko Stadiume susirinko dešimtys tūkstančių darbininkų. Policija puolė lazdomis ir gazų bombomis darbininkus. Yra sužeistų ir arti šimtas areštuotų. Darbininkai protestavo prieš kainų pakilimą ant maisto ir kitų reikmenų.

Nori gauti lengvatų

Paryžius. — Vakarų Europos šalys dar daugelio daiktų pirktų Amerikoje, bet tam reikalinga paskola. Dabartinis Amerikoje kreditas reikalauja didelio nuosimė. Todėl tas daugelį sulaiko nuo pirkimo. Jei-gu būtų mažesni nuosimėčiai ant paskolų, tai būtų daugiau biznio.

SOVIETAI DALINSIS SPUTNIKŲ PATYRIMU

Maskva. — Prof. Belousov, pirm. Tyrimo žemės reikalų komiteto, pareiškė, kad visi moksliniai Sputnikų patyrimai bus pasidalinta su kitų šalių mokslininkais. Jis taipgi išreiškė galstėj, kad Amerikai nepavyko su "Vanguardu".

Amerikoje nedarbas labai greitai auga

Washingtonas. — Pirmu kartu Jungt. Valstijų vyriausybė į 8 metus laiko susirūpino, kad nedarbas greitai auga. Labor departamentas atžymėjo, kad lapkričio mėnesį bedarbių skaičius pašoko net ant 700,000. Bendrai lapkričio mėnesį buvo užsiregistravusių 3,337,000 bedarbių, kad šimtai tūkstančių nesiskubina tuojau užsiregistruoti. Užsiregistravusių šimet lapkričioje buvo ant 500,000 daugiau, negu tą pat mėn. 1956 m.

Nepaisant pastangų ir tūlių naujų industrijų, viso-susirūpino, kad nedarbas — mažėja. Kad kiekvieną metų rudenį, kada pasibaigia darbai ant laukų, būna nedirbančių pakilimas, tai žinoma. Bet šių metų bedarbių kiekio paaugimo Darbo departamentas negali noma, kad šimtai tūkstančių nesiskubina tuojau užsiregistruoti. Užsiregistravusių šimet lapkričioje buvo ant 500,000 daugiau, negu tą pat mėn. 1956 m.

Europoje ima atydon Bulganino laišką

Bonna. — Tarybų Sąjungos premjeras N. Bulganinas prisiuntė Vakarų Vokietijai ilgą persergėjimą. Jis atžymi, kad jeigu Vokietija leis Amerikai išrengti raketų ginklų stotis, tai pati save pastatys į pavojų. Vokietijos vyriausybė žino, kad liaudis naujo karo nenori, kad ji supranta karo pavojų.

nepriimtų Dulleso plano. Sąjudis liaudies Anglijoje prieš lėktuvų skraidymus su atominėmis bombomis, už taika nusistatymas Italijos ir Francūzijos žmonių, nepasisekimas Amerikoje su "Vanguardu" — verčia Vakarų Vokietiją rimtai pagalvoti apie tarybinius persergėjimus.

Gauta iš Francūzijos pranešimai, kad ten liaudis vadovaujama komunistų ir socialistų daro spaudimą ir Gaillardo valdžią, kad ji

Hague, Hollandija. — Bulganinio gautas persergėjimas reikalaujant neleisti Amerikai steigti atomų ir raketų bazių Hollandijoje.

Liaudies Kinija suėmė šmugelninkų

Hong Kong. — Komunistinė Kinija susekė šmugelninkų lizdą. Jie slapta iš Hong Kongo gabeno visokių reikmenų į Kiniją ir ten brangiomis kainomis pardavinėjo. Taipgi jie pergabendavo ir žmonių. Viena kartu kinai areštavo 140 šmugelninkų.

Siūlo pirkti laivus

Washingtonas. — Iš Baltojo Namu išleistas pranešimas, kad tie, kurie nori pirkti senus karinius laivus, statytus pirm 1883 metų, tai galės pirkti įnešant tik 10 procentų suderėtos kainos. Tokius senus laivus parduoda metalo gamybai.

Prezidentas Sukarno pasiėmė vakacijų

Jakarta. — Indonezijos premjeras Djuanda pranešė parlamento nariams, kad prezidentas Sukarno paėmė poilsio atostogų. Dideli įvykiai šalyje ir tik dvi savaitės laiko atgal pasikėsimas ant io gyvybės reikalauja poilsio.

Greenwood, Ark. — Anglies kasyklu sprogime 4 mainieriai žuvo ir du sužeisti.

Daugiau įvairių parengimų Laisvės naudai.

Jau yra komunistų ir padangių karalijoj

Katmandu, Nepalas. — Tūkstančiai piliečių mušėsi prieš karališką policiją, reikalaujanti balsavimų. Susirėdime 30 policininkų sužeista, virš 200 darbininkų areštuota. Prieš policiją piliečiai vartojo akmenis ir pagalius. Valdžia kaltina, kad už įstojimą esą kalti komunistai. Nepalio karalystė yra Himalajaus kalnuose — padangėse, tarpe Indijos ir Kinijos.

Armija jau rengiasi leisti savo satelitą

Washingtonas. — Nepavyko karinio laivyno "Vanguardas" paleisti į erdvę, tai dabar ruošiasi armija. Armijos satelitas yra 80 colių ilgio, bet nestoras. Mano paleisti 1958 metais, vasaryje ar balandyje.

Amerika ir uraniumas

Washingtonas. — Jesse C. Johnson, direktorius Atomic Energy Commission pareiškė, kad Jungt. Valstijos turi uraniumo tik dėl 10 metų laiko. Žinoma, galimas daiktas, kad bus surasta dar nežinomi jo gamtiniai rezervai. Kitap yra su Kanada. Ten jo yra daug daugiau. Tai medžiaga, reikalinga gaminime atominės jėgos.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.

Established April 5, 1911

Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

President CLEMENT BREADY; Secy.-Treasurer, WILLIAM CHAPLES
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	\$10.00	Canada and Brazil, per year	\$11.00
United States, per 6 months	\$6.00	Canada and Brazil, 6 months	\$6.50
Queens Co., per year	\$11.00	Foreign countries, per year	\$15.00
Queens Co., per 6 mos.	\$6.50	Foreign countries, 6 months	\$8.00

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
under the Act of March 3, 1879

BULGANINO LAISKAS

TARYBŲ SĄJUNGOS prezidentas N. Bulganinas šiomis dienomis prisitūnė prezidentui Eisenhoweriui svarbų laišką, kuris, šiuos žodžius rašant, dar nebuvo paskelbtas viešai, spaudoje.

Sakoma, kad panašaus turinio laiškus Bulganinas pasiuntė ir Indijos ministrų pirmininkui Nehru, ir Britanijos ministrų pirmininkui Macmillanui, ir Vakarų Vokietijos kancleriu Adenaueriui, taipgi ir Francūzijos premjerui Gaillardui.

Tie, kurie jau susipažino su Bulganino laiško turiniu, sako, kad visuose Tarybų Sąjungos galva mini tuos pačius dalykus, liečia tas pačias problemas, siūlo tuos pačius siūlymus.

Kas jie?

Siūloma, kad Vakarų valstybės, ypatingai didžiosios valstybės, tartųsi su Tarybų Sąjunga dėl taikos užtikrinimo žmonių, dėl nusiginklavimo. Tarybų Sąjunga nori, kad didžiųjų valstybių viršūnės susirinktų į konferenciją ir darytų ką nors, kad karo pavojus būtų pašalintas.

Taip pat Bulganinas siūlo, kad su 1958 metų sausio 1 diena būtų sulaukyti atominių ir hidrogeninių bombų bandymai. Tarybų Sąjunga sutinka sulaukyti tuos bandymus su sausio 1 d., jei tą patį padarys, jei sutiks Amerika ir Didžioji Britanija.

Kaip matome, dalykai, liečiami Bulganino laiške Eisenhoweriui, yra nepaprastai svarbūs, turi milžiniškos reikšmės ne tik Amerikai, o ir visai žmogui.

Deja, sakoma, Washingtonas atsisakęs rimtai Bulganino laišką svarstyti, nes tai, girdi, esą propaganda! Esą, Tarybų Sąjungos vyriausybė šiuo laišku bandanti pakenkti NATO konferencijai, prasidedančiai gruodžio 16 dieną Paryžiuje!

Vadinasi, Bulganino laiškas Washingtone buvęs priimtas „šaltai“. Tai bloga! Reikia rimtai tokius dalykus, kokius Tarybų Sąjungos premjeras pasiūlė, priimti, apsvarstyti ir daryti ką nors, kad siūlymai būtų vykdomi gyvenimui.

Sakoma, Indijos vyriausybė ir kai kurių Vakarų Europos valstybių vyriausybės į tai žiūri kitaip, negu mūsų Valstybės departamentas.

Rimtai į tai žiūri ir kai kurie kiti žymūs asmenys. Antai Kanados Lester B. Pearson (buvęs Kanados užsienio reikalų ministras), kalbėdamas Norvegijoje, Oslo universitete, nedvejodamas pasakė, kad reikia tartis su Tarybų Sąjunga, tenka numesti šalin gąsdinimus, o pradėti pasitarimus.

Panašūs balsai — jų vis daugiau ir daugiau atsiranda — kyla ir Vakarų Europos spaudoje.

Tarybų Sąjunga ne kartą sakė: panaikinkite savo NATO, tai mes panaikinsime Varšuvos paktą. Amerikai sakė: ištraukite savo kariuomenę iš Vakarų Vokietijos ir iš kitų šalių, panaikinkite savo militarines bazes kitose šalyje, tai mes taip pat ištrauksime savo kariuomenės dalinius iš Rytų Vokietijos, iš Lenkijos, iš Vengrijos ir iš Rumunijos.

Bet mūsų Valstybės departamentas vis atsikerta: Tai komunistinė propaganda!

Toks nusistatymas yra blogas nusistatymas. Blogas mums, amerikiečiams, blogas ir visam pasauliui.

NEDARBAS PLEČIASI

TIK PER VIENĄ lapkričio mėnesį JAV buvo paleista iš darbų 700,000 darbininkų. Šiandien, oficialiais duomenimis, bedarbių mūsų šalyje yra 3,200,000. Sakoma, nedarbas vis didės. Vadinasi, nelinksmos bus šių metų žiemos šventės!

PROF. K. VASILIAUSKAS

ŠIŲ METŲ LAPKRIČIO 24 d. Lietuvoje mirė profesorius Kazimieras Vasiliaskas, technikos mokslų daktaras ir Lietuvos Mokslų akademijos narys-korespondentas.

Cia paduosime iš Lietuvos spaudoje tilpusio velionio nechronologo kai kuriuos svarbesnius duomenis:

“K. Vasiliaskas gimė 1879 metų kovo 17 d. Šiaulių apskrityje, Baisogalos valsčiuje, valstiečių šeimoje. Baigęs Mintaujos gimnaziją, įstojo į Rygos Politechnikos institutą, kurį baigė 1907 m. ir gavo inžinieriaus-technologo diplomą. Kurį laiką dirbo įvairiose įmonėse ir įstaigose.

“K. Vasiliaskas buvo labai atsidaavęs moksliniam darbui. Jo parašyti ir išspausdinti moksliniai darbai sudarė daugiau kaip 200 spaudos lankų. Jo darbų tarpe nemaža monografių ir originalių mokslinių straipsnių. Už mokslinius darbus jam 1939 m. buvo suteiktas daktaro laipsnis.

“Labai dideli K. Vasiliasko nuopelnai yra ruošiant jaunąją specialistų kartą. Per 35 pedagoginės veiklos aukštojo mokykloje metus jis daug prisidėjo prie įvairių specialybių jaunų inžinierių paruošimo.

“Tarybinė vyriausybė aukštai įvertino prof. K. Va-

Kas dedasi Kuboje?

Veik kasdien skaitome, kad Kuboje tiek ir tiek buvo užmušta sukilėlių. Kas gi yra Kuba ir kas ten per sukilimas?

Kuba, tai sala, priklausanti prie Vakarų Indijos salų grupės, tai yra, kurias pasiekė Kolumbas 1492 metais. Jis ieškojo tiesaus kelio į Indiją; pasiekęs tas salas, manė, kad iš vakarų pusės pasiekė Indiją, tai jas taip ir pavadino.

Kuba randasi tarpe Centrinės ir Pietinės Amerikos, į pietus nuo Floridos. Kubą nuo Floridos skiria taip vadinama Floridos pertaka, apie 150 mylių vandens tarpas.

Kuba užima 44,206 ketvirtines mylias ir turi 6,000,000 gyventojų. Kolumbas prie Kubos priplaukė 1492 metų 28 dieną. Ji iki 1898 metų su maža išimtimi priklausė Ispanijai. 1898 metais Jungt. Valstijos nugalėjo Ispaniją ir Kubą paėmė Amerikos „globoje“.

1903 metais pagal naują sutartį Kubai pripažinta nepriklausomybė. Šalyje nuolatos viešpatuoja teroras ir diktatoriai. Dabartinis prezidentas generolas Batista 1948 metais nuvertė pirmesnę prezidentą, įėjo į galią ir 1954 metais naujai buvo išrinktas prezidentu.

Kuba siaura, plačiausioje vietoje 130 mylių sala, bet ji turi 730 mylių ilgio. Klimatas tropiškas, augmenys tropiški. Vyriausias gamtinis turtas — cukrinės nendrės, iš kurių 75% gauna šalies įplaukų. Jungtinių Valstijų kapitalistai yra šalyje įsigalėję. Jie valdo geležinkelius, daug fabriku. Bet kas svarbiausia — jų rankose yra cukraus ir tabako industrija. Amerikos kapitalistai turi savo rankose arti 3,000,000 akrų cukrinių nendrių plotus, iš kurių Jungtinės Valstijos gauna 40% šalyje naudojamą cukraus. Kuboje Jungtinės Valstijos turi savo orlaivyno, karinio laivyno bazių.

Taigi, Kuba yra ne tik artimas Jungtinių Valstijų kaimynas, bet turi sekti ir jų politiką. Tačiau ne visai taip yra. Argentinoje fašisto Perono valdžia atvirai sakė, kad Pietų ir Centrinės Amerikos valstybės turi atsikratyti nuo Jungtinių Valstijų „globos.“ Kuboje to nesako, bet vietos kapitalistai mielai norėtų atsikratyti tos „globos.“

Generolas Batista pro pirštus žiūri į tuos, kurie nori nuo Amerikos kapitalistų atsikratyti, tai yra, nei atvirai už tai stoja, nei kenkia tiems, kurie to nori.

Amerikos kapitalistams toksai „prezidentas“ nelabai patinka. Jie, norėdami paveikti jį, ir padeda sukilėliams. Net ir sukilimais prieš Batistą prasidėjo ten, kur yra amerikiečių cukrinių nendrių ir bananų plotai.

1956 metų gruodžio 2 dieną į Kubą atvyko iš Meksikos 80 sukilėlių vadovystės

siliausko nuopelnus tiek mokslinėje, tiek jaunų specialistų paruošimo srityje. Jis apdovanotas Darbo Raudonosios Vėliavos ordinu bei medaliu „Už šaunų darbą Didžiamajame Tėvynės kare“. Jam buvo suteiktas Lietuvos nusipelnusio mokslo veikėjo vardas. LTSR Mokslų akademija išrinko jį savo nariu-korespondentu. 1957 m. pradžioje jis buvo išrinktas TSRS Statybos ir architektūros akademijos tikroju nariu.

“Velionies prof. K. Vasiliasko asmenyje netekome žymaus mokslininko. . .”

Jonas Kaškaitis

MEMUARŲ SERIJA

Mokslu, darbu, kovingi keliai

J. KAZAKEVIČIUS

Kitą daktarą—Kass-Kazakevičių, Miela draugą man mokslo dienų, Mirtis smogė, pargriovė be kliaučiu: Ji gėlingai, širdingai menu.

Ai, tos skurdžios Galvestono dienos! Kaip ten vienas važiuot išdrįs! Tai ir braidžiojau vienišas vienas, Svetimaj atmosferoj dusau...

Bet uždusti lemtis neprileido: Pažangi vargšų žydų šeima— Kaip saulelė man nušvietė veidą— Ir ištirpo krūtinėj žiema...

Su manim studentavo ir Kasas— Kambarėj nuskurę abu— Nors išjuoktas, užlietas, vis Kasas,— Patvarumas! tiesiog nuostabu!

Jis Detroito daktaru buvo, Sažiningas, teisus, pažangus: Gydė, mokė jis aibes lietuvių,— Ir šviesus atminimas jam bus!

Ir tebėr mūs šviesus atminimas Ilgai eilei progreso karių,— Neišdildins jų laiko bėgimas, Nei jų nuopelnų žmogui taurių!

Menam Abeką—tai Akelaitį, Bendradarbių bičiulį „Vilnius“, Skrupulingąjį Pijų Krakaitį, Žurnalistą jausmingos širdies.

Menam mąslųjį J. Baltrušaitį, Kilnią žmoną Joana M. D., Kuklų sandraugą K. Mikolaitį, Talkininką ne vien L. L. D.

Menam gerbiam didžiai Vincą Paukštį, Literatą kovingų kelių, Jasilionį—pavasarių paukštį, Spindulingąjį dainių gėlių.

Menam Vargšą—Laucevičių Bronį, Dramaturgą plunksnelės sklandžios,— Mindėm vargo ir ašarų klonį Vaidziniuose siaubūnų valdžios...

Menam Rojų svajingą Židžiūną, Mūs' poetą humoru traškaus,— Juozą Sakalą, karį klajūną— Kas Ispan'jos fašistą nukaus?

Menam kankinį Karsoną Joną, Kruopštų draugą kovingų darbų,— Laidkraščių barų J. Baroną— Jam pirmieivio žygiuotė svarbu.

Menam Edvardą Rogers jaunuoju,— Idėja Ražanskuoči šauni: Narsiai ginti Ispaniją puolė— Krito didvyriu mūšiu ugnį!

Menam nūn pagarbiam Walt Kastėną: Jis—Isanijos karo auka,— Lenkiam galvą mūs' P. Mikulėnui,— Ištervinga, dosni jo ranka!

Menam Jukelį, Dantą pirmūną, Veteraną klasinės kovos,— Steponavičių Kazį žymūną, Budrų sargą kelių pažangos.

Menam Jušką S., draugą jaunimo, Simpatingą, su širdžia jauna,— Henrio Jagmino galestis ima: Tyruose jam užgeso diena...

Menam Edvardą Skučą, kurs meną Dailininko parodė šauniai,— Gabumus kūriniui jo skardena: Juos stebėjom da taip neseniai...

Menam daktaro Simanso žmoną: Veteranė progreso Ieva! Ji nuvyto, kaip rožė raudona, Bet tebėr dar kvaptis jos gyva.

Daktars Simansas pats tebeveikia,— Pažangus, ištervingas, guvus: Jo veikla įkvėpimą mums teikia— Lai ilgai gaivalingas jis bus!

PRANAS JOČIONIS

Taipgi Pranas Jočionis dar kruta,— Ilgų metų tau, mielas Pranuk! Paveldėjai sveikatą tu drūtą, Tai ir vis toks dinamiškas būk!

Pirmininkas mūs' seimų įgudęs: Tavo balsas kujelį atstos! Ir gajus tavo džiūkiškas būdas,— Tu—iš medžiagos, broli, ne prastos!

Duokš—tau ranką dėkingai paspausiu,— Vėno Paukščio kaimynai mes du,— O gal kartais sus'tikt ir vėl gausiu: Tai bus, broli, malonu saldu!

KOCH-KUZBORSKIAI

Marie Karr—pažangietė jaunutė— Laike seimų ir šiaip prakalbu— Taip svetingai vis kvietė pabūti, Nors gražumo salone—skubu.

Joną Karsoną—dėdę minėjo Su širdinga, tikra pagarba,— Plačiašakio pirmūno veikėjo Tad nevaržė kultūros riba.

Ištekėjo žvitrioji Marytė— Marie Koch tapo jos pavardė,— Jie greitai—negali jų pavyti,— Juos girdi floridiečiai garde.

John P. Koch—taip Kuzborskį vadina,— Ir Marytė—šaunuolių pora,— Šviesų vaidmenį jėdu vaidina,— Pažanga nuotaikinga, gera.

Savo spaudą, kultūros veikimą Abiem rantom jie dosniai parems: Balsas sažinės ne, neužkimo Pažangiųjų draugijų nariams.

Rugp. 20, 1957

Kamajiskė Verutė Smalstienė, Nuosirdi vajininkė „Vilnius“, Remia veiklą kultūros ne vieną: Klausio balso jautrutės širdies.

Taipgi Petras tebėr pažangietis Ir Marytė—abudu Smalsčiai: Jurgio Smalsčio garsus giminaitis Su aukom pasirodo grakščiai.

ANTANAS KIŠONAS

Farmaceutas Antanas Kišonas— Skambus Zagaras—metų penktu Revoliucijos vyras raudonas Vis nekencia fašistų piktų.

Mokslu drauge, atsimeni šauniai Garsaus Dorpatu—Tartu laikus! Jaunos dvasios krūtinėn igauni— Marš pirmyn pažangus ir smagus!

Palaikai tu progreso idėją— Patvariai, sažiningai remi,— Ką jaunutis į širdį idėjai— Antaniuk, pasikliauk savi!

Smarkiai kerta Detroito Mikas— Advokatė Masytė šauni! Kur pasisuka, vis jis ne dykas: Parama mūsų spaudai kilni!

Pažangus Metelionis Antanas, Laisvamanis griežtai nuoseklus,— Jis—bedievis patikimas, senas— Plėšo drasko bažnyčios tinklus!

Spaudžiu ranką, drašuo, širdingai: Ne vienam tu atvėrei akis! Lai kovingos ugnies tau nestinga! Aiškiaregiai tau dėkui sakys!

1957. VIII. 21

K. S. LIETUVAITE

Sugabi Sinko K. Lietuvaite Ieško narsiai kelių pažangos,— Dega akys, veidai jai iškaitę— Aštri plunksna vis lakšta vagos!

Jautrią sielą ramybė vilioja,— O aplinkui piktį sukūriai,— Ir svajot ir kovot nenustoja, Vis pirmyn atkakliai, patvariai!

Kilniaširdė kovinga drašuo, Nors parblokšta ligos įkyrios, Vis tik dvasioj skaisčioj nenupuolė: Vėl žydrainėj viltinąjį skrajos!

Dėkui Gilmanui—vaizdžiai aprašė: Miela draugė ligonę regiu— Tą apylinkę vienišą gražią Aplakstau sielos žvilgsniu staigiu.

Miela drauge, didesnės stiprybės! Kieto ryžto, didesnės vilties! Kai laikaisi dantim įsikibęs, Tai priplauki prie krašto paties!

Duok rankytę: tvirtiau bus kovoti, O kovot juk pripratusi tu.— Ir pralėks tie lūgynai migloti,— Stosi vėl prie sauletų krantų!

Tvirtuma filosofiško ryžto, Tvirta nuotaika, stoiko dvasia Tau padės vėl sveikaton sugrįžti Ir žygiuoti vėl dviese, trise.

1957. VIII. 22

Nesivėlinkite, Laisvės Prieteliai

Tuojuan pasisakykite, kad stojate į Laisvės prietelių eilę, jei vienu kartu neišgalite įmokėti metinės duoklės \$25, pasisakykite, po kiek galite mokėti į mėnesį, ir pradėkite darbą.

